

Τ Ω Ν

ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

(ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΒΑΣΙΛ. ΔΙΑΤΑΓΗΝ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΥΠΟ Δ. ΑΝΣΕΛΜΟΥ.)

ἌΡΙΘ. 8.

1838.

(Ἀπριλίου.)

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΒΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ. Περὶ καταστάσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα.— ΦΥΣΙΚΗ. Περὶ ἀραιομέτρου.— ΓΕΩΡΓΙΑ.— ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ. Λινάριον, καννάδιον, παμβάκιον κτλ.— Μεταξουργία.— Πεντασποδία.— ΥΓΙΕΙΝΗ. Περὶ τροφῶν.— ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. Περὶ βιβλιοθηκῶν.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.

Περὶ καταστάσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ποσάκις πρὸς τὰ λείψανα τῆς τέχνης τῶν προπατόρων μας ἀποβλέποντες, καὶ διαλογιζόμενοι τὸν μέγαν γνώσεων πλοῦτον, τὸν ὅποιον ἐκέκτηντο, καὶ τὴν ὑψηλὴν βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς ἣν εἶχον ἀναβῆ ὑπεράνω ὅλων τῶν ἐθνῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἐλεηνολογίσασαμεν ἡμᾶς αὐτοὺς, ὅτι ταμίαι ὄντες θησαυρῶν ἀνεκτιμήτων, ἀπωλέσαμεν αὐτοὺς ὑπὸ τὴν δουλείαν, ἣτις μᾶς κατεπέεζε, καὶ ἀδημονοῦντες ἐστράφημεν πρὸς τὴν θεῖαν πρόνοιαν, ἣτις διὰ τριῶν αἰώνων ἐφαίνετο ἀποσρέψασα τὴν χεῖρα τῆς ἀπὸ ἡμᾶς. Ἀλλὰ τῆς προνοίας αἱ βουλαὶ εἶναι ἀνεξιχνίαστοι. Πεπτωκότες ἀνέστημεν, καὶ ἀναστάντες ἐαδίζομεν εἰς τὴν βακτηρίαν τῆς αὐτονομίας μας στηριζόμενοι μὲ βήματα ἀκατανοήτου ταχύτητος πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ ἐξευγετισμοῦ, ἀφ' ἧς εἶχομεν κατακρημνισθῆ. Ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τῆς ἐλευθερίας φύεται ἡ παιδεία, ἡ βιομηχανία, ἡ δημόσιος εὐτυχία ταχύτερον εἰς ὀλίγων ἐτῶν διάστημα ἐπὶ τοῦ εὐφόρου ἐδάφους μας, ἀφ' ὅ,τι εἰς αἰώνων παρέλευσιν ἐμαραίνετο ὑπὸ τὸ δούλιον σκότος. Χωρίδια ἄθλια, ὅπου δουλοπάροικοι ἐπότιζον μὲ θερμοὺς ἰδρωτάς καρποὺς ἀπαζωμένους ἀπὸ τοὺς δυνάστας των, μετεβλήθησαν ὡς διὰ δυνάμεως μαγικῆς εἰς ἀνθοῦντα πολιχνία, ὅπου ἀνεξάρτητοι κτηματῖαι σπείρουσιν σπέρρον, ὅσιν δι' αὐτοὺς μόνους θέλει βλαστῆσει, καὶ κοιμῶνται ἡσυχῇ παρὰ τὴν νεόφυτον, τὸ ὅποιον ἐπι-

ρεύονται εἰς τὴν γῆν των, διότι ἐξέρουσι, ὅτι οἱ παῖδες των θὰ κοιμηθοῦν ὑπὸ τὴν σκιάν του. Ὁ πολίτης ἐκλέγων τὰς δημοτικὰς του ἀρχάς, ἐνοῶν τοὺς νόμους του, καὶ τηρῶν αὐτοῦ, ὡς ἐγγυήσεις τῆς ἀσφαλείας του, κατέστη μέλος τῆς κοινωνίας ἐνεργῶν, κρίκος ἀφρακτος τῆς χρυσῆς ἀλύσου τῆς δημοσίου εὐμερίας. Ἀλλὰ συναισθανόμενος τὴν ἀξίαν του, συναισθάνεται συγγρόνως καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς βελτιώσεώς του, διὰ τοῦτο θέλει νὰ παιδεύῃ, θέλει σύστασιν σχολείου εἰς τὸ χωρίον του, ὡς τὰ παιδιά του τυλάχριστον νὰ γίνουσι καλλίτερα ἢ εὐτυχέστερά του. Βλέπει ἄριστα, ὅτι τὰ καθήκοντα τοῦ δημαρχοῦ, τοῦ δημοκριτοῦ παρέρου, τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβούλου εἶναι σπουδαιότερα οὐ μικρότερα, ὅτι συνδέονται μετὰ τῶν προσφιλεστέρων του συμπεριόντων, καὶ ὅτι ἀπαιτεῖται βαθμῶς τὴν παιδείαν, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτά. Γνωρίζει ἀκόμη, διότι τῆς δουλείας τὸ κλυμα δὲν ἀμείλιξι τὴν ὄψιν του. Ὅτι ὅσο μᾶλλον πεπαιδευμένος, τοσούτω μᾶλλον γίνεσθαι εὐτυχῆς, φωτίζων τὸ πνεῦμα του ἀπαλλάττεται ἀπὸ τῶν προλήψεων τὸ ἐξυβριστικὸν ἔθος, μαυλάνει νὰ ἐπαρκῇ αὐτὸς εἰς ἐξυτὸν, νὰ κρατῇ τοὺς λογαριασμούς του, νὰ συντάττῃ καὶ γράφῃ τὰς ἀναρτήσεις του. Εἰς ἐπισημναὶς ἀναγνώσεις διδάσκει νέας μεθόδους, εὐρίσκει τοῖς βελτιώσεως τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς του, τῆς κτηνοτροφίας, τῆς χειμηχανίας του. Εἰς ἀναπαύσεως ὥρας ἔχων ἀκροατὰς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του καθήμενα τριγύρου του καὶ εἰς τὰ γόνατά του, ἀναγινώσκει βιβλία, τὰ ὅποια διδάσκουσιν καὶ εἰς ἑαῖνα καὶ εἰς αὐτὴν τὰς ἀληθείας τῆς ἱεράς του θρησκείας, τὰ γράμματα πρὸς τὸν θεόν, τὰ πρὸς τὸν πληθόν, τὰ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους του, τὰ πρὸς τὴν κοινωνίαν, τὸν ὁδηγόν, πῶς πρέπει νὰ νηστεύῃ τὰ παιδιά του, διὰ νὰ γίνουσι καὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι χρηστοὶ καὶ ὠφέλιμοι, καὶ καλλιεργοῦν τὸ πνεῦμα του ἐν ᾧ συγγρόνως τὸ τέρας. Καὶ, ὁ ἐλεύθερος κάτοικος τῆς Ἑλλάδος ἐγνωρίσειν ὅλα ταῦτα τῆς παιδείας τὰ ὅποια, καὶ ἐνόησεν τὴν στεῖνὴν σχέσιν, ἧς ὑπάρχει μετὰ αὐτῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἀντιστηρίζομένων ἀμειδίως, καὶ προβαίνουσῶν μὲ ὅμοια ἐτήματα ἢ μία ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ἄλλης. Ἢ πρὸς τὴν παιδείαν ζέσει του, ἀναρνεῖται πρὸς ἑκατοσὶ περίπου ἐτῶν ὡς πρῶτον σύμπτωμα τῆς ἐπικειμένης ἐπαναστάσεως. ἔλαβε νέαν ὁρμὴν ἀπὸ οὗ ἀπεκλύσθη τὴν δουλείαν ὁ λίθος ἀπὸ τὸ στήθος του, ἡ δὲ φιλελευθέρη κυβέρνησις ἐλευθέρου λαοῦ, ἀναγνωρίζουσα ὅτι τῶν δικουμένων ἢ εὐδαιμονία καὶ ἡ πρόοδος πρέπει νὰ ἦναι ὁ μόνος τῶν διοικούντων σκοπός, ἔπειθε γαῖρα ἑσθλὸν πρὸς τὸ ἀγωνιζόμενον ὑπὲρ τῆς παιδείας ἔθνος, καὶ οὕτως ἐπολλαπλασιάσθησαν τὰ σχο-

λεῖα καθ' ὅλον τὸ κράτος, καὶ καθ' ἑκάστην ἐπέκτεινεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἢ ἀχθοεργός των ἐπιβρῶν ἀπὸ τῶν κεντρικωτέρων δῆμων εἰς τοὺς μᾶλλον ἀπωλισμένους, ἀπὸ τῶν μεγαλητέρων εἰς τοὺς μικροτέρους. Ἐκτὸν τριάνοντα δύο σχολεῖα δημοτικὰ ἐτύθησεν καὶ διατηρεῖ μέχρι τῆς σήμερον ἡ κυβερνήσις, καὶ ὑπὲρ τὰ τριακόσια ἀνήγειραν αὐτομάτως οἱ δῆμοι. Εἰς ὅλα δὲ αὐτὰ διδάσκειται εἰς τὸν λαόν ἢ ἀνάγνωσις, ἢ γραφή, ἢ κατἰχθῆσι τῆς θρησκείας, ἢ ἀριθμητικῆ, ἢ γεωγραφία, ἢ Ἑλληνικὴ ἱστορία, ἢ καλλιγραφία, καὶ ἡ γραμμικὴ ἰχνογραφία, δίδουσα εἰς τὸν μέλλοντα μὲν τεχνίτην τὴν αἴσθησιν τῆς συμμετρίας καὶ τῆς ἀναλογίας, εἰς ἑαῖστον δὲ ἄνθρωπον τὴν τῆς φιλοκαλίας καὶ ἀκριβείας, ὅπου δυνατόν ἢ γυμναστικῆ, προπαρασκευάζουσα εἰς τὸν μέλλοντα πολίτην πλοῦτον δυνάμεων καὶ ὑγείας, ἢ φωνητικῆ μουσικῆ, καθιστῶσα ἁρμονικὴν τὴν ψυχὴν καὶ ἐξημερῶνουσα ὑπὲρ πᾶν τι ἄλλο τὰ ἦθη, καὶ τέλος ἢ δεινροκομικῆ, ἐμπνέουσα εἰς ἑαῖστον Ἑλληνα τὸν ἔρωτα τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς φυτείας δένδρων, τῶν ὀπίων ἢ καταστρέπτικῆ τυραννία ἐγύμνωσε τὸ ἔθνος τῆς Ἑλλάδος. Πρὸς σχηματισμὸν δὲ ἀξίων διδασκάλων, ἐχόντων καὶ τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις καὶ τ' ἀναγκαῖα ἠθικὰ πλεονεκτήματα, ὥστε νὰ διευθύνωσι τὴν ἀγωγὴν τοῦ λαοῦ, ἐσύστησεν ἡ Κυβερνήσις πρότυπον διδασκαλείον εἰς τὴν πρωτεύουσαν, εἰς τὸ ὅποιον νέοι καὶ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς διδαχθέντες λαμβάνουσι μετὰ ἱκανοῦ χρόνου δοκιμασίαν τοῦ διδάσκειν τὴν αἰδέαν.

Ἀλλὰ πολλοὶ παῖδες εἴτε δι' εὐφυΐας διακρινόμενοι, εἴτε ὡς ἐκ τῆς θέσεως τῶν γονέων των καὶ τῶν ἰδιατέρων των περιστάσεων ἐπιθυμοῦντες νὰ τεθῶσιν εἰς ἀνωτέραν βαθμίδα κοινωνικὴν, ἔχουν ἔφεσιν νὰ προοδεύσωσιν εἰς τῶν φώτων τὸ στεῖνον ἐπέκεινα ἀπ' ὅσον ἑκάστος ὅποιος δῆποτε ἄνθρωπος περὶ τῆς ὑλικῆς εὐζωίας του κηδόμενος καὶ ἐμφορῶς σκεπτόμενος περὶ αὐτῆς, χρεωστῆι νὰ προβῇ. Περὶ τῶν τοιούτων οὐ μόνον ἡ Κυβερνήσις τῆς Ἑλλάδος ἐφρόντισεν, διότι γνωρίζει ὅτι ἔθνος δὲν δύναται νὰ κληθῇ πεφωτισμένον, ἂν ἐκτὸς τῶν συνήθων καὶ εἰς τὸν λαόν κοινῶν γνώσεων, δὲν ὑπάρχουν καὶ τινες ἐξαιρεσεῖς ἀνδρῶν μᾶλλον προωδευμένων, καὶ διότι διὰ τὰς ἀνωτέρας θέσεις τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς ἔχει καὶ ἀνδρῶν μᾶλλον πεφωτισμένων ἀνάγκην, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ πόλεις καθ' ἑαῖσαι, ἀπ' ἐνός μὲν, διότι περιέχουν ἅπασαι σχεδὸν γονεῖς φιλοτιμουμένους νὰ προάξωσι τοὺς παῖδάς των εἰς τὴν ἀνωτέραν ταύτην τῆς παιδείας βαθμίδα, ἀπ' ἐτέρου δὲ, διότι γνωρίζουσι, πόσον μέγα ὑπάρχει δι' αὐτὰς συμφέρον νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ κόλπου των ἄνδρες πεπαιδευμένοι, ἱκανοὶ ν' ἀντιπροσωπεύ-

ωσιν αὐτὰς καὶ νὰ ὑπερασπίζωνται τὰ συμφέροντά των ἀξίως εἰς πᾶσαν περίστασιν. Πρὸς τοῦτο διάφοροι μὲν δῆμοι ἐσύστησαν εἰκοσιεπτὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἡ δὲ Κυβέρνησις εἰκοσιἕξ, καὶ τέσσαρα γυμνάσια εἰς ὅλον τὸ κράτος· διδάσκονται δὲ εἰς μὲν τὰ πρῶτα ἀναλόγως τῆς ἐντελείας των, διότι ἔχουν ἀπὸ ἐνὸς μέχρι τριῶν διδασκάλων, ἡ Ἑλληνικὴ, ἡ Ὑψηλοεὐρωπαϊκὴ ἱστορία, γεωγραφία, ἀριθμητικὴ, ἀρχαὶ λογικῆς, πολλαχοῦ γαλλικὰ· εἰς δὲ τὰ δεύτερα καὶ ἀνωτέρα, φιλολογία καὶ λατινικὰ, γερμανικὰ, φυσικὴ, στοιχειώδη μαθηματικά, ἀνθρωπολογία, ἀγγλικά κτλ. Τέλος ἐπιτρέφον ὅλον τοῦτο τὸ ἐκπαιδευτικὸν οἰκοδόμημα ἐσυστήθη τὸ Πανεπιστήμιον, ὅπου ὑπὸ τριάκοντα καθηγητὰς καὶ τινὰς ἰδιωτικούς διδάκτορας διδάσκονται ὅλαι αἱ θεολογικαί, φιλοσοφικαί, φιλολογικαί, φυσικομαθηματικαί, ἰατρικαὶ καὶ νομικαὶ ἐπιστήμαι, καὶ ὅθεν θέλουν ἐξέλθει οἱ μέλλοντες νὰ φημίσωσιν αὐθις τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἐπιστήμῃ.

Ἄλλ' εἰς τὸν μέγαν τοῦτον ὄργανισμὸν δὲν ἐλησημονήθη ποσῶς τὸ γυναικεῖον φύλλον. Ὁ ἀνεξάρτητος Ἕλλην ἐξευγένισεν ἤδη ἱκανῶς τὰς ἰδέας του εἰς τὴν κολυμβήθραν τῆς ἐλευθερίας, ὥστε νὰ γνωρίσῃ ὅποιαν θέσιν κατέχει ἡ γυνὴ εἰς τὴν κοινωνίαν. Εἰς τὴν ἐλευθερὰν Ἑλλάδα ἡ γυνὴ θεωρεῖται ἤδη ὡς σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς καὶ ὁσοῦν ἐκ τῶν ὁσέων τοῦ ἀνδρὸς, ὡς εὐγενὲς αὐτοῦ ἤμισυ ἀπαρτίζον αὐτὸν εἰς κοινωνικὸν ὅλον, ὡς πρόνοια τοῦ οἴκου του, καὶ σύντροφος καὶ συμμετέτοχος τῆς τύχης του, καὶ τῶν μεριμνῶν του κατευναστής καὶ παρήγορος, ὡς ἄγγελος εἰρήνης, ὡς τῶν παιδῶν του ἀγωγὸς, ὡς τοῦ μέλλοντος πολίτου πρῶτος ὀδηγὸς εἰς τὴν κοινωνίαν. Διὰ τοῦτο καὶ τῶν κηρασίων ἡ ἀνατροφή ἐφείλκυσε καὶ τῆς κυβερνήσεως τὴν προσοχὴν καὶ τῶν ἰδιωτῶν, καὶ 19 κηρασίων σχολεῖα ὑπάρχουν ἤδη ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, ὧν τινὰ χρεωστοῦμεν, πρέπει εὐγνωμόνως νὰ τ' ὑμολογήσωμεν, καὶ εἰς φιλανθρωποὺς ξένων τινῶν προσπαθείας.— Τέλος ἡ ἔρεσις πρὸς τὰ καλὰ καὶ τὰ γενναῖα ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἀναπτυσσομένη καὶ τρεφομένη ἀπὸ τὴν ζωογόνον ἱμάδα, ἥτις ζεῖ εἰς τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐπιφάνειαν, ἐσύστησε διαφόρους ἰδιωτικὰς ἐταιρείας, διὰ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἀναπληροῦντες τὰς ἀνεπαρκεῖς ἰδιωτικὰς δυνάμεις, συνδράμουν πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ, πρὸς τὴν ἀνίχνευσιν τῶν ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν μας, πρὸς ἐξέτασιν τῆν βοτανικῆς, ζωολογίας καὶ ὀρυκτολογίας τοῦ τόπου μας, πρὸς διάδοσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἰατρικῶν μεθόδων καὶ τῶν φαρμακευτικῶν γνώσεων· τοιαῦται δὲ ἐταιρεῖαι, μὲ διάφορα μουςεῖα καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καταστήματα οὔσαι συνδεδεμέναι, εἶναι μέ-

χρι τοῦδε πέντε τὸν ἀριθμὸν. Τέλος αἱ ἐφημερίδες, λαμπρὰ ἤχῳ τῆς προοδευτικῆς κοινωνικῆς μηχανῆς ὑπὸ καθαρὰν ἀτμοσφαῖραν καὶ εἰς ἀκύμαντον ἔκτασιν, πολλαπλασιάζονται ἐντὸς τοῦ κράτους, διακηρύττουσαι δι' αὐτῆς τῆς ὑπάρξεώς των καὶ τοῦ ἔθνους τὴν φιλομάθειαν, καὶ τῆς κυβερνήσεως τὰ πατρικὰ καὶ προοδευτικὰ φρονήματα. Εἶναι δὲ ἐξ αὐτῶν, ἐλαττουμένου ἢ αὐξανουμένου ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τοῦ ἀριθμοῦ των, ἤδη, ὁκτώ μὲν πολιτικαί, δύο δὲ ἀγγελίων, καὶ πέντε φιλολογικαὶ καὶ ἐπιστημονικαί.— Τοιαῦται εἶναι τοῦ ἐλευθερωθέντος μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους αἱ πρόοδοι. Μὲ βαθὺ αἰσθημα ὑποταγῆς ἄς κύβωμεν τὰς κεφαλὰς μας ἐνώπιον τοῦ κυβερνῶντος τὰς ἀνθρωπίνους τύχας, καὶ ἂν δάκρυ θρέξῃ τοὺς ὀφθαλμούς μας, ἄς εἶναι δάκρυ εὐγνωμοσύνης, ἢ δάκρυ συμπαθείας διὰ τοὺς μὴ ἀπολαμβάνοντας τὰ δωρήματα ὅσα μᾶς ἐπεδαψιλεύθησαν διὰ τοῦ ἀμαλθίου κέρατος τῆς ἐλευθερίας. (1)

Φ Υ Σ Ι Κ Η.

Περὶ ἀραιομέτρου.

Ὅλα σχεδὸν τὰ ὑγρά, ὅσα ἀγοράζονται καὶ χρησιμεύουσιν εἰς τὰς τέχνας καθὼς τὸ ἀλκοόλιον, τὸ θεϊκὸν ὄξυ κτλ. νοθεύονται μὲ ἄλλα καὶ μάλιστα μὲ τὸ κοινὸν ὕδωρ. Ἦτο ἄρα ἀναγκαῖον νὰ εὐρεθῇ ὁ τρόπος, ὁ ὁποῖος νὰ ἐλέγχῃ τὴν καπηλείαν ταύτην καὶ τὸν βαθμὸν τῆς καθαριότητος τοῦ ὑγροῦ. Αὐτὸν δὲ τὸν σκιπὸν ἐκπληροῦ τὸ ἀραιόμετρον ἢ μανόμετρον ὠνομασμένον οὕτως, ἐπειδὴ ζυγίζει τὴν εἰδικὴν βαρύτητα ἢ ἐλαφρότητα τοῦ τυχόντος ὑγροῦ.

Συνίσταται δὲ εἰς σφαιρίδιον ὑέλινον καὶ λεπτὸν ἐνωμένον μὲ στενὸν σίφωνα. Διὰ νὰ σταθῇ τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο ὀρθιον εἰς τὸ μέσον τοῦ ὑγροῦ, βάλλουσι τὸ κέντρον τῆς βαρύτητός του ὅσῳ δυνατὸν χαμηλὰ, χάριν δὲ τούτου ἐφαρμύζεται ὀποκάτω τοῦ σφαιριδίου μικρὸν δοχεῖον, ὅπου βάλλουσιν ὑδράργυρον ἢ μικρὰ μολύβια, ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ βυθίσῃ τὸ μανόμετρον. Βυθίζεται δὲ αὐτὸ τόσῳ βαθύτερον εἰς τὸ ὑγρὸν, ὅσῳ τοῦτο τύχῃ ἐλαφρότερον, καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Ὡς ἂν δώσωμεν εἰς τὸ ἀραιόμετρον τοιοῦτο βάρος, ὥστε ὁ σωλὴν νὰ βυθισθῇ εἰς τὸ ὕδωρ μέχρι τινὸς σημείου χαραγμένου εἰς αὐτὸν, θέλει βυθισθῇ βαθύτερα εἰς τὰ ἐλαφρότερα ὑγρά, καὶ ὀλιγότερον εἰς τὰ βαρύτερα. Ὡς μὲ τοῦτον τὸν τρόπον μανθάνομεν, ἂν τὸ δεῖνα

ὕγρον εἶναι βαρύτερον ἢ ελαφρότερον ἀπὸ ἄλλο, πρὸς τὸ ὅποιον τὸ συγχρί-
νομεν.

Ἀνάγκη δὲ νὰ βαθμολογήσωμεν τὰ ἀραιομέτρα κατὰ τὴν χρείαν διὰ νὰ
σημειώσωμεν π. χ. τοὺς βαθμούς τοῦ ἀραιομέτρου τοῦ ἀλκοολίου, πρῶτον
τὸ εὐθίζομεν εἰς τὸ διασταλαγμένον ὑγρὸν καὶ σημειοῦμεν ὅ ἐκεῖ ὅπου ἐ-
στῆ τὸ ὑγρὸν ἔπειτα εἰς τὸ καθαρώτατον ἀλκοόλιον καὶ σημειοῦμεν πλά-
τιν 100 εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος, ὅπου ἐρθασε τὸ ἀλκοόλιον. Ἐπειτα συν-
άπτομεν ὁμοῦ 10 μέρη ἀλκοολίου καὶ 90 ὕδατος, ὑπερον 20 ἀλκοολίου
καὶ 80 ὕδατος, καὶ καθεστῆς οὕτως ἕως 90 ἀλκοολίου καὶ 10 ὕδατος. Ἀφ' οὗ
εὐθίζομεν τὸ μινόμετρον εἰς ἕκαστον τούτων τῶν μιγμάτων, καὶ σημει-
ώσωμεν τὸν τρόπον ἕως οὗ ἐβυθίσθη, γράφομεν εἰς τὴν κλίμακα τοὺς ἀριθ-
μούς 10, 20, 30 κτλ., τὰ δὲ διαστήματα χωρίζομεν εἰς δέκα μέρη, ὥστε
τὸ ἐργαλεῖον τότε δύναται νὰ δείξῃ σχεδὸν μὲ ἀκριβείαν, πόσον καθαρὸν ἀλ-
κοόλιον περιέχεται εἰς τὸ τυχὸν μίγμα ἀλκοολίου καὶ ὕδατος. (3)

Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Α.

Μανθάνομεν, ὅτι εἰς τινὰς τόπους τὸ ἐφεινὸν σιτάριον ἔχει ἰκανὴν ἐρυ-
σίθην, εἶναι δηλ. μυρσιμένον. Διὰ νὰ προλάβωσιν αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν οἱ
γεωργοὶ τῆς Εὐρώπης καὶ μάλιστα οἱ Ἑλβετοὶ, συνθιζοῦσι νὰ πλύνωσι τὸν
σπῆρον κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον, τὸν ὅποιον ἐνομίσαμεν χρεὸς νὰ γνω-
στοποιήσωμεν ἐν καιρῷ πρὸς ὅλους τοὺς καταγενομένους εἰς τὴν γεωργίαν.
Πρὶν ὅμως τὴν περιγράφωμεν, τοὺς πληροφοροῦμεν, ὅτι ποτὲ εἰς τὴν Εὐ-
ρώπην δὲν σπείρουσι τὸ σιτάριον, χωρὶς νὰ τὸ βρέξωσι προηγουμένως μὲ
μίαν ὕλην ἀνάλογον μὲ αὐτὴν, τὴν ὅποιαν ἡμεῖς προκρίνομεν ὡς καλλιτέραν.

Λαμβάνουσιν ἐν τέταρτον λίτρας θεῖου χαλκίου, εἴτε ἀλογόπετρας, τὸ
ἀναλύουσι μὲ ἕκαστον λίτρας ὕδατος, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ νὰ βρέξωσιν ἐν ὀλό-
κληρον σακκίον σιταίου. Τὸ ῥίπτουσι λοιπὸν εἰς τὴν ὕλην αὐτὴν, τὸ ἀνακι-
νοῦσι μὲ βράδιον, ἐβάλλοντες ὅλον τὸν ἄγρον καὶ τὸ ἀρίνουσι ἕως μίαν
ὄραν, ἔπειτα τὸ ἐκβαλλοῦσι διὰ τὰ τὸ ξηράνωσιν εἰς τὸ σκιδώμα οἰκήμα-
τος. Τὸ σιτάριον τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ μυρσιθῇ.

Εἰς ὅλην ὅμως αὐτὴν τὴν ἐργασίαν δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μεταχειρισθῇ
ὁ γεωργὸς ἀγγεῖα ἢ ἐργαλεῖα σιδηρᾶ, διὰ νὰ κινήσῃ ἢ νὰ μεταγγίσῃ τὸ κυ-
νοῦν (μαθί) ὑγρὸν. Ἐπειδὴ τότε αὐτὸ μὲν γάνει ὅλην τὴν δύναμιν, ὁ
δὲ σίδηρος σκεπάζεται ἀπὸ χαλκίνην ἐπιφάνειαν.

Τὸ ὑγρὸν, τὸ ὅποιον χρῆσιμεῖτε πρῶτον, χρῆσιμεῖτε καὶ δεύτερον ἕως
οὗ τελειώσῃ ὅλον. (3)

Β Ι Ο Μ Η Χ Α Ν Ι Α.

Λινάριον, καννάβιον, παμβάκιον κτλ.

Τὸ λινάριον καὶ καννάβιον καλλιεργοῦνται εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Εὐρώ-
πην ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὴν Ρωσσίαν τὴν ὀλλανδίαν καὶ Γαλλίαν. Τῆς τελευ-
ταίας ταύτης χώρας ἕκαστος χωρὶς θέλει νὰ ἔλῃ ἀφύκτως τὸπον τινὰ
φυτευμένον λινάριον καὶ καννάβιον ἢ δὲ κλωστικὴ, ἢ ὑφαντικὴ καὶ ἢ λεύ-
κανσις τούτων ἐτελειοποιήθησαν πολλὰ μάλιστα εἰς τὴν φλανδρίαν, τὴν
Πικαρδίαν καὶ Νορμανδίαν.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ λιναρίου καὶ τοῦ κανναβίου εἶναι δυσάρεστος, ὅταν διαμεί-
νωσι σπόμενα ὀλίγας τινὰς ἡμέρας εἰς τὸ ὕδωρ ἢ διαδιδομένη ἀπορροῶ
φαρμακεῖται τρόπον τινὰ τὸν ἀέρα, καὶ φέρει τὴν θέρμην εἰς τοὺς περιοί-
κους καὶ τοὺς ἐργαζομένους. Διὰ τοῦτο οἱ Ἄγγλοι ἐφευρῆκαν μηχανὴν, μὲ
τὴν ὅποιαν χωρίζουσι τὸ νήμα καὶ τὸ στυππεῖον πολὺ εὐκολώτερα πρὸ
μὲ ἀπλᾶς τὰς χεῖρας, ἀλλ' ἢ μηχανὴ αὕτη εἶναι τόσῳ βαρύτερος, ὥστε
δὲν εἰσῆλθῃ παντοῦ.

Ὁ Ναπολεὼν ὑπεσχέθη ἐν ἑκατομμύριον φράγκων εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθε-
λεν ἐπινοήσῃ τὸν τρόπον, νὰ νήθεται τὸ λινάριον μὲ μηχανὴν κινεῖς ὅμως
δὲν ἐκέρδιζε τὸ βραβεῖον τοῦτο ἀλλ' ὁ συναγωνισμὸς καὶ ἡ ἐπιμέλεια ἐτε-
λειοποιήσαν ἰκανῶς τὴν κλωστικὴν, ἐπειδὴ νήθεται τὴν σήμερον μηχανικῶς
καθὼς τὸ παμβάκιον, ὅχι ὅμως εἰς τὴν αὐτὴν λεπτότητα.

Τὰ ὑφαντικὰ ἐργαλεῖα σήμερον ἐκπληροῦσιν ἔργον τεσσάρων παλαιῶν,
καὶ εἰς ὄντις περιστρεφόμενος βάλει εἰς κίνησιν διὰ μιᾶς τέσσαρα τοιαῦτα
δύο δὲ μίνας γυναῖκες ἐναγχολοῦνται νὰ κολλῶσι (δέωσι) τὴν κλωστήν,
ἐν ᾧ αἱ κερκίδες (σαγίται) κινουνται αὐτόματοι καὶ τὸ ὕφανμα γίνετα
μόνον.

Τὰ λινουργεῖα τῆς Νορμανδίας, Πικαρδίας, Ἀλσατίας, Λοββαίνης κτλ.
συγκρίνονται σήμερον μὲ τὰ τῆς ὀλλανδίας, Σιλεσίας καὶ ἄλλων τόπων
κατὰ τὴν λεπτότητα, λευκότητα καὶ τὴν ἀρίστην ποιότητα τῶν στρωμα-
τικῶν καὶ τραπεζικῶν λινόπανων.

Ἡ λεύκανσις τοῦ ῥαπτικοῦ νήματος καὶ τῶν λινῶν κατεστάθη ὀλιγοδαπα-
νοτέρα καὶ συντομωτέρα ἀφ' οὗ οἱ χημικοὶ ἐφευρῆκαν τὸ χλωρὸν, τὸ ὅποιον

ον μεταχειρίζονται, διὰ νὰ λευκάνωσι και τὸ πανίον, τὸ κηρίον, τὸ χαρτίον κτλ.

Ἄλλοτε τὰ ὑφαντήρια ἦσαν στερεωμένα εἰς ὑπογείους τόπους, διὰ νὰ κρατῆται ὑγρὰ ἢ κλωστή· ὅθεν οἱ ὑφανταὶ ἐπασχον ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν· ἀλλ' οἱ χημικοὶ ἐφεύρον κόλλαν τινὰ, ἣτις μένει ὑγρὰ πολὺν καιρὸν ἀφ' οὗ ἐξαπλωθῆ εἰς τὸ στήμιον· ὅθεν σήμερον ὑφαίνουσιν εἰς ξηρὸς και φωτεινὸς τύπους.

Ἀπὸ τὸ παμβάκιον κατασκευάζονται εἰς τὴν Εὐρώπην διάφορα ὑφάσματα, αἱ μουσελίνας, αἱ περκάλαι, τὰ καλικότα, ἔχοντα ὅλα ἐξαιρετὸν λευκότητα.

Οἱ Κινέζοι γνωρίζουσι τὸ παμβάκιον πρὸ χρόνων ἀμνημονεύτων· ὅθεν κατασκευάζον ὑφάσματα και χαρτίον.

Εὐρίσκεται εἶδος παμβακίου, τὸ ὁποῖον γίνεται φυσικῶς κίτρινον και λέγεται ναγκέν καταγόμενον ἀπὸ τὰς Ἄνατ. Ἰνδίας.

Τὸ παμβάκιον κατεργασμένον φέρει εἰς τὴν Γαλλίαν 500 ἑκατομμύρια κέρδους και ἐνασχολεῖ ὡς ἐν ἑκατομμύριον ἐργατῶν, τῶν ὁποίων αἱ γυναῖκες και τὰ παιδία ἀποτελοῦσι τὸ τρίτον μέρος.

Μία λίτρα παμβακίου ἀξίζουσα 1 1/2 φραγκ. λαμβάνει 8 και 10 φράγκων τιμὴν, ὅταν μεταβληθῆ εἰς καλικὸτ βαμμένον ἢ τυπωμένον μὲ ἀνθη και σχήματα ποικιλόχροα, 14-16 φράγκων ὅταν μεταβληθῆ εἰς μουσελίαν, 40 δὲ φράγκων ὅταν μεταβληθῆ εἰς κλωστήν κεντήματος.

Αὐτὰ κατορθοῖ ἡ βιομηχανία. Αἱ κλωστικαὶ μηχαναὶ ἐφευρέθησαν ἀπὸ κουρέα τινὰ Ἄγγλον ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως.

Αἱ ἀγαθίδες (κουβάρια) κινούμεναι εἰς ὄβελόν (σοῦβλαν) ἐργάζονται πλεῖστον ἐκάστη παρὰ δύο γυναῖκας, εὐρίσκονται δὲ πλῆθος ἀγαθίδων τοιούτων εἰς τὸ αὐτὸ κατᾶστημα, τὰς ὁποίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κινεῖ ὁ ἀτμός ἢ ἄλλη μηχανή.

Νῆθεται δὲ ἡ κλωστή τόσον ψιλή, ὅταν θέλῃ ὁ βιομήχανος, ὥστε 130,000 πῆχεις γίνονται ἀπὸ μίαν μόνην λίτραν παμβακίου.

Ἀπὸ τὰ λινὰ βάρη κατασκευάζεται συνήθως τὸ χαρτίον· κατᾶκτησε δὲ, νὰ ἔχη 300 ποδῶν μῆκος ἐν μόνον φύλλον, τὸ ὁποῖον ἦτο περιτελιγμένον ὡς πανίον. Τοῦτο δὲ κατωρθώθη εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἄλλα γίνεται χαρτίον και μὲ ἄχυρον, μὲ γλυκύριζαν, μὲ σαπρὸν ξύλον, παλαιόσχονα κτλ.

Μεταξουργία.

Ὅταν οἱ Γάλλοι βλέπωσιν, ὅτι τὸ μεταξίον ἀπὸ τὴν σκωληκοτροφίαν ἕως τὸ ὑφασμα και τὴν βαφὴν τόσω λαμπρῶν μεταξωτῶν τρέφει και ἐνασχολεῖ πολλὰ ἑκατομμύρια κατοίκων τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, εὐλογοῦσι τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρείου και ἀγαθοῦ Ἑρβίσιου Δ., ὅστις ἐφύτευσε συκαμινέας εἰς τὸν κῆπον τῶν Τουιερίων, και προστάτευσεν θερμῶς τὸν νέον τοῦτον κλάδον τῆς ἐθνικῆς εὐτυχίας, πολλάκις ἐναντίον τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Σουλλὸ τοῦ ἀρίστου φίλου και ὑπουργοῦ του.

Μετὰ δύο αἰῶνας ἔκτοτε ἡ συκαμινουτεία, ἡ σκωληκοτροφία και ἡ μεταξουργία κατεστάθησαν ἡ βάσεις τῆς βιομηχανίας τοῦ Λανγκουιδόκ, τῆς Προβάνσας και τοῦ Δοφινέ, ἐν ᾧ ἡ κλωστικὴ τῆς μεταξῆς και ἡ κατασκευὴ τῶν μεταξωτῶν περιωρίσθησαν ἐξαιρετῶς εἰς τὴν πόλιν Τουρ διὰ τὰ μεταξωτὰ τῶν ἐπίπλων, εἰς τὴν Nimes διὰ τοὺς ταφτάδες, εἰς δὲ τὸ Λυὸν διὰ τὸ βελουδον και ὅλα τὰ πολυποίκιλα και βαρύτιμα μεταξωτὰ, τὰ ὁποῖα ἐκφέρονται εἰς τὴν Εὐρώπην, τὴν Ἀσίαν και τὴν Ἀμερικὴν, χωρὶς νὰ φοβηθῶσι τὸν συναγωνισμὸν οὔτε τῶν Ἰταλῶν, οὔτε τῶν Ἄγγλων, οὔτε τῶν Κινέζων, οἱ ὁποῖοι ὑφαίνουσι μεταξωτὰ πολλὰ.

Καταγίνονται ἤδη νὰ ἐκτείνωσι τὴν φυτείαν τῶν συκαμινέων εἰς διαφόρους ἄλλας ἐπαρχίας Γαλλικᾶς· ἀλλὰ χρειάζεται προσοχὴ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ εἶδους τῶν δένδρων τούτων· ἐπειδὴ ὅλα δὲν δίδουσι καλὸν μεταξίον· ἐκτὸς δὲ τούτων και πᾶσα γῆ δὲν κρίνεται ὁμοίως ἀρμόδιος· ἀλλὰ τὸ μεταξίον διαφέρει κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν τόπων.

Συμβουλευόμεν ἄρα τοὺς γεωργοὺς και βιομηχάνους, οἱ ὁποῖοι καθὼς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Δεβαδίας καταγίνονται εἰς τὴν φυτείαν ταύτην, νὰ ἐλέγωσι τὸ εἶδος τῶν δένδρων και νὰ ὀδηγῶνται ἀπὸ τὴν πείραν. Εἶναι δὲ εὐχῆς ἔργον, νὰ μὴ φειδωλεύωνται διὰ νὰ φέρωσι φυτὰ συκαμινεῶν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, μερικωτέρως δὲ ἀπὸ τὰ Μεδιόλιανα, τὴν Τοσκάναν (Ἐτρουρίαν) και τὸ Πεδεμόντειον (Πιεμόντε), ἐπειδὴ πρῶτοι οἱ Ἰταλοὶ ἔφερον εἰς τὴν Εὐρώπην τὸν μεταξοβόμβυκα κατὰ τὸ 1450 περίπου.

Ἐνταῦθα χρεωστοῦμεν νὰ ἐπαινέσωμεν τὸν ζῆλον τοῦ Κ. Βάλβη, ὅστις εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα νέαν μηχανὴν κλωστικῆς τοῦ μεταξίου πολὺ ἀσυγκρίτως οικονομικωτέραν παρὰ τὸν χυδαῖον ἐκεῖνον και ἀπειρόκαλον τρόπον, τὸν ὁποῖον μέχρι τοῦδε συνειθίζομεν, ἐπειδὴ ἡ κλωστή ἐκβαίνει

καὶ πολὺ λεπτοτέρα καὶ μὲ ὀλιγωτέραν δαπάνην καιροῦ καὶ χρημάτων.

(2)

Πετασοποιία.

Ὀνομάζομεν οὕτω τὴν κατασκευὴν τῶν ψιθίνων πετάσων εἴτε καπέλων, τὰ ὅποια φοροῦσιν αἱ γυναῖκες, ἐνίοτε δὲ καὶ οἱ ἄνδρες κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ θεροῦ.

Εἰς τὰ περὶχωρα τῆς Φλωρεντίας καὶ μάλιστα εἰς τὴν Βολτέρραν (Ἰταλία) αἱ γυναῖκες ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ψιθίνων πετάσων, ἐν ᾧ οἱ ἄνδρες κόπτουσι καὶ γλύφουσι τὸ λευκώτατον τοῦ τύπου των ἀλάβαστρον.

Ὅσοι οἱ πέτασοι οὗτοι γίνονται λεπτοὶ, τόσοι πλείοτερον τιμῶνται, ὁ δὲ βαθμὸς τῆς λεπτότητος ταύτης καὶ ἡ ἀξία κρίνεται κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῆς στρωφῆς τῶν ἀχύρων, ἀπὸ τὰ ὅποια πλέκονται.— Οἱ ἀριστοὶ πέτασοι γίνονται ἀπὸ ἄχυρον ὀξυζίου. Εὐχρῆς ἔργον ἂν ἡ βιομηχανία αὕτη εἰσήγετο εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου σπεύρεται ὀξυζιον.

Καλλιεργουσι δὲ ἐξεπίτηδες εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ εἶδος ἰδιαιτέρον σίτου λεγόμενον μάρτζολα ἢ μάρτζολο. Ἐπειδὴ δὲ ζητεῖται τὸ ἄχυρον καὶ ὄχι ὁ καρπὸς κατορθώνουσι νὰ μὴ καρποφορήσῃ ὁ σπῆχυς, ἐπειδὴ παρετηρήθη, ὅτι τὸ ἄχυρον τότε εἶναι καὶ καλλήτερον καὶ λεπτότερον.

Ἀπὸ τινων χρόνων μετέφερον καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ σίτου ὅθεν τὸ καλλιεργουσιν εἰς τὸ Δορινὲ καὶ εἰς τὸ Βρέξ καὶ κατασκευάσαν μὲ τὰ ἄχυρα πετάσους ἀξίους νὰ συγκριθῶσι μὲ τοὺς τῆς Ἰταλίας. Εἰς τὸ Lagneux ὀνομαστὶ 1360 μέδιμοι τοῦ σίτου τούτου σπαρμένοι ἀπέφερον ὅσον ἄχυρον ἦτον ἀναγκαῖον εἰς τὴν κατασκευὴν 60,000 πετάσων διαφόρων κατὰ τὴν λεπτότητα, τῶν ὁποίων ἡ τιμὴ διαφέρει ἀπὸ 2 ἕως 200 φράγκα. Τὸ ἐργαστήριον τοῦτο ἐνασχολεῖ 1,500 ἐργάτας. Τὸ δὲ εἰς Moirans ἕως 600 εὐρίσκονται δὲ καὶ εἰς ἄλλα διάφορα μέρη τῆς Γαλλίας.

Τὰ στάχυα ἀπικτιοῦνι προπαρασκευὴν τινὰ δηλ. λευκάνονται μὲ τὸν ἀτμὸν τοῦ θειαφίου, ἢ μὲ τὸ γλωρὸν, κόπτονται εἰς λεπτάς ταινίας, συμπλέκονται ὡς βόστρυχοι, καὶ συρράπτονται κατὰ τρίπον ὥστε νὰ μὴ φαίνηται ἡ ραφή. ἔπειτα δὲ βάφονται, αλείφονται μὲ ἀναλυμέννιν κομμίδιον καὶ ξηλοῦνται μὲ θερμὸν σίδηρον.

Οἱ δὲ τῶν ἀνδρῶν πίλοι γίνονται μὲ τὸ μαλλίον διαφόρων ζώων, καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ λαγυοῦ καὶ τοῦ δατύποδος (κυνίσκου ἢ κουνελίου). Τὰ κατώτερα κατασκευάζονται μὲ ἄπλοῦν μαλλίον, καθὼς εἰς τὴν Ῥωσσίαν, τὰ δὲ ἀριστα ἀπὸ κίστορος τρίχας, καθὼς μάλιστα εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ κάστωρ, ζῶν τοῦ Καναδά τῆς Ἀμερικῆς, κατανετᾷ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν σπανιώτερον, οἱ ἀληθεῖς κασφόρειοι πίλοι γίνονται ὁμοίως σπανιώτεροι. Ἡ μελανὴ θραψή, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται οἱ πιλοποιοὶ, γίνεται ἀπὸ σίδηρον καὶ ὄξος διασχιζόμενον ἀπὸ ζύλα. Κατασκευάζονται δὲ πίλοι καὶ ἀπὸ μέταξον εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης. (2)

Υ Γ Ι Ε Ι Ν Η.

Περὶ τροφῶν.

Τὰ φυτὰ τρέφονται μὲ ἀέρα καὶ ὕδωρ· διὰ νὰ χρησιμεύσῃ δὲ ὡς τροφῆ ὁ μὲν ἀἶρ, πρέπει νὰ περιέχῃ ἀνθρακικὸν ὀξύ, τὸ δὲ ὕδωρ νὰ ἔχῃ διαλυμένους ὀργανικὰ ὕλας. Τὰ ζῶα τρέφονται μὲ χόρτα, ἐνίοτε δὲ καὶ μὲ σάρκα· ἄλλων ζώων.

Ὅσα πράγματα τρέφουσι πολὺ μὲ ὀλίγην ποσότητα, πρέπει νὰ προκρίνωσιν ἀπὸ τοὺς ἐνασχολουμένους εἰς κοπιαστικὰ ἔργα ἀνθρώπου, καὶ τοὶ πᾶντες εἶναι ὅλα τὰ λεγόμενα κακοχώνευτα καὶ βαρῆα ὀργανικά.

Ἡ μικρὰ ποσότης τῆς τροφῆς ἀδυνατίζει τὸ σῶμα, ἐπειδὴ τοῦτο λαμβάνει ὀλιγότερον παρ' ὅ,τι σερεῖται διὰ τῆς ὀδύλου διαπνοῆς. Ἡ ὀρόνησις ὀλιγὸς παροργέλλει ὁμοίως νὰ μὴ ρθίνωμεν ποτὲ καὶ εἰς τὸν κόρον. Ἐπειδὴ ἔταν βαρύνωμεν τὴν στόμαχον πολὺ, ἵσπερφομεν ὄχι μόνον ἀρρώστιας τῆς κυλίκης, ἀλλὰ καὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἄλλων μερῶν κατὰ συμπάθειαν. Δὲν ὑπάρχει χειροτέρα συνήθεια ἄλλη παρὰ τὸ νὰ καταπίνωμεν ἀμάσητα ὡς γλάροι· ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς δυσπεψίας.

Δροσιτικὰ ὀνομάζομεν τὰ ἐξώδημα ὅσα διὰ τὴν φυτικὴν ὑγρασίαν, τὴν ὁποίαν ἔχουσι καὶ τὴν ὀλίγην ἢ πολλὴν ὀξυγὴν γέυσιν μετριάξουσι τὴν δύσψην, καὶ ὀλογοστεύουσι τὴν φυτικὴν ἡμῶν θερμότητα· καθὼς τὰ κόκκινα ὀπωρικά ὅλα, τὰ κερᾶσια, ροπαγκοσάφυλα σμέουρα, αἱ φράγουλαι, τὰ πορτογάλια, μῆλα, ἡ ὄξαλις ἢ ξινήθρα κ.λ.

Τὰ μαλακτικὰ ἢ γλυκαντικὰ εἶναι ὅλα σχεδὸν ἢ φυτὰ ἢ ὀξάρια.

Τὰ ἐρεθιστικὰ ἔχουσι τὴν ιδιότητα ταύτην διὰ τὰ περιεχόμενα ἀρτύ-

ματα ἢ ἀρώματα οἶον πέπερι, ἄλας, καρυόφυλλον, ζιγγίβεριν, κιτνάμωμον, δάφνην, θυμάριον, σκόροδον κτλ.

Τὰ τονικά εἶναι μάλιστα ὁ ἄρτος, τὰ κρέατα καὶ τὸ ἀγρίμιον.

Ἐξετάζοντες τὰς διφόρους τροφὰς βλέπομεν, ὅτι ἐξαιρουμένων τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ ὕδατος, ὅλα τὰ ἄλλα προέρχονται ἀπὸ ὀργανικὰ ὄντα δηλ. φυτὰ ἢ ζῶα, ὥστε τὰ ἐρεΐπια, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ζωῆς χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ τὴν συντηρήσωσι. Τὰ ὀρυκτὰ δὲν τρέφουσιν, ἀλλὰ δίδουσι πολλὰ ἰατρικὰ καὶ φάρμακα.

Ἡ φύσις τῶν ἐδωδιμῶν συντελεῖ πολὺ εἰς τὴν κατάστασιν καὶ κρᾶσιν τοῦ ἀνθρώπου, μεταβάλλουσα ἰσχυρῶς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ ἦθη του. Εἰς τοὺς τόπους, λέγει ὁ Καθανῆς, ὅπου ἡ ἐνδεὴς τάξις τῶν ἀνθρώπων τρέφεται μοναδικῶς μὲ κάστανα, φηγάπυρον (καλαμπόκι) καὶ τοιαῦτα, ὁ νοῦς γίνεται ἀμβλύς. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀγρίων παρετήρησαν οἱ περιηγηταί, ὅτι οἱ τρεφόμενοι κυρίως μὲ κρέατα εἶναι οἱ δυνατότεροι, ἀγχινοῦστεροι καὶ δραστηριώτεροι παρὰ τοὺς τρεφομένους μὲ χόρτα λαοῦς.

Ὁ θαλασσοπόρος Περῶν εὗρεκε τοὺς κατοίκους τῆς μεγάλης Ὀλλανδίας ἰσχυροτέρους κατὰ τὰς χεῖρας καὶ (τὰ νερὰ) τὴν ὄσφιν παρὸ τοὺς τῆς Βανδρεμενικῆς γῆς καὶ ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Τιμόρ ὑπερέβαινον τοὺς τῆς νέας Ὀλλανδίας, ἀλλ' οἱ Γάλλοι ἦσαν ῥωμαλιώτεροι παρ' αὐτοὺς ὅλους, κατώτεροι δὲ καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς Ἀγγλοῦς. Ἐνθυμούμεθα ὅτι ἀκούσαμεν τὸν Βαρῶνον Δουπὲν λέγοντα εἰς τὸ πρῶτον μᾶθημα τῆς γεωμετρίας ἐφηρμοσμένης εἰς τὰς τέχνας, ὅτι εἰς τὸ κατὰ τὸ Charenton σπηδουρογεῖον τῶν Ἀγγλῶν Οὐίλσον καὶ Μάνου δὲν ἐστάθη δυνατὸν νὰ εἰρεθῶσι Γάλλοι ἰκανῶς δυνατοί, ὥστε νὰ ὑποφέρωσιν καθ' ὅλον τὸν ἀναγκαῖον καιρὸν τὴν ἐργασίαν τῆς σφυρηλασίας. Ἀναγκάσθησαν ἄρα οἱ κύριοι τοῦ ἐργαστηρίου νὰ φέρωσιν ἐργάτας ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, οἵτινες δὲν ἦσαν ἐξέχοντες ἐπιτηδειώτεροι, οὔτε μὲ καλυπτεράν θέλῃσιν, ἀλλ' εἶχον περισσοτέραν φυσικὴν δύναμιν. Τοῦτο δὲ ὁ Κ. Δουπὲν ἀπέδιδεν εἰς τὴν διαφορὰν τῆς τροφῆς, τὴν ὁποίαν λαμβάνουσιν οἱ Ἀγγλοὶ καὶ Γάλλοι. Ἐπειδὴ εἰς μὲν τὴν Γαλλίαν ὁ ἐργάτης τρέφεται μὲ ὀλίγη στερεὰν τροφήν, καθὼς τὸ ῥόφημα (σοῦπα), τὸ τυρίον, τὰ λαχανικὰ εἴτε ὄσπρια καὶ ὀλίγας οὐγγίας κρέατος, οἰκονομούμενος ἀπὸ τὴν τροφήν ἢ διὰ νὰ ἀποταμιεύσῃ ἐφόδια εἰς τὸ μέλλον, ἢ διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ κραιπαλήσῃ διὰ μιᾶς τὴν κυριακὴν, ὅσα σὺναξε δι' ὅλης τῆς ἐβδομάδος.

Ὁ Ἀγγλος ὅμως ἐργάτης θέλει πρὸ πάντων νὰ ἔχῃ στερεὰν τροφήν, τῆς ὁποίας αἱ ἐλάσεις εἶναι τὸ πρόβατον καὶ μάλιστα τὸ ἐψημένον εἰσιδινόν,

ὅθεν καὶ αἱ ἀταξίαι, εἰς τὰς ὁποίας παρεκπίπτει, δὲν φέρουσι θλιβερά παρακολυθητά ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐπειδὴ τὸν εὐρίσκουσιν εὐρωστον. Ἐπειτα ἀντέχει καὶ εἰς τοὺς κόπους πολὺ εὐκολώτερον, καὶ ἂν ἀρρώσῃ, ἔχει πλειοτέρας ἐλπίδας νὰ ἰατρευθῇ.

Ἄλλ' οἱ ὑποχρεωμένοι νὰ διάγωσιν ἀκίνητον, ὡς εἰπεῖν, βίον, οἱ σπουδασταὶ, οἱ γραφειοκάθεδροι, αἱ γυναῖκες κτλ. δὲν πρέπει νὰ παραγεμίζονται μὲ κρέατα, ἐπειδὴ κινδυνεύουσι νὰ πάσχωσι χρονικὰς καὶ ἀπεράντους τῆς κοιλίας νόσους, τὰς ὁποίας δύνανται νὰ ἀποφύγωσι μὲ τὴν μετριότητα τῆς διαίτης. (3)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Περὶ Βιβλιοθηκῶν.

Ὅλοι οἱ φιλομαθεῖς ἄνθρωποι βέβαια ἐσπούδαζον ἔκπαλαι νὰ συλλέγωσι βιβλία, ἀλλ' εἰς πολλοὺς αἰῶνας κατὰ συνέλειαν μόνον οἱ βασιεῖς ἐδυνήθησαν νὰ συστήσωσι βιβλιοθήκας· μάλιστα δὲ ἀπ' οὗ ἐφευρέθη ὁ τρόπος τοῦ πολλαπλασιασμοῦ καὶ τῆς εὐκόλου διαδόσεως τῶν ἰδεῶν, εὐτύχησαν ἀπλοῖ ἰδιῶται νὰ κτισταθῶσι κατὰ τοῦτο τῶν βασιλέων ἐφάμιλλοι, ὥστε ἡ περὶ τὰ βιβλία φιλοκαλία σπανιωτάτη σχεδὸν πρὸ τοῦ ἰε' αἰῶνος κατεστάθη πλέον κοινὴ εἰς πᾶσαν τὴν φωτισμένην Εὐρώπην.

Ἡ πρώτη βιβλιοθήκη, ἣτις συστήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον, φαίνεται ὅτι ἦτο ὑπὸ τὴν ἄμεσον προστασίαν τῶν θεῶν, ἐπειδὴ τὰ ἀγάλματά των ἐστόλιζον τὸ κατάστημα ὅλον, τὸ ὁποῖον ἦτον, ὡς εἰπεῖν, ναὸς ἀφιερωμένος διὰ μιᾶς εἰς τὴν θεοσκείαν καὶ εἰς τὴν φιλολογίαν, φέρων τὴν περίφημον ἐκείνην ἐπιγραφὴν κατὰ μέτωπον « Ἰατρεῖον τῆς ψυχῆς (Διόδωρος Σικ.) »

Μετὰ ταῦτα οἱ Πτολεμαῖοι ἐθεμελίωσαν τὴν εὐρύχωρον βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξανδρείας, τὴν ὁποίαν ἐπλούτισεν ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος μετὰ ἐκλεκτότατα βιβλία ὄλων τῶν ἐθνῶν ὅσα ἐδυνήθη νὰ εὕρῃ καὶ νὰ συναξῇ. Μόνη ἡ κριτικωτάτη καὶ φιλόκαλος παιδεία τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦτο ἰκανὴ νὰ μεταβάλλῃ εἰς ἐθνικὴν τῶντι βιβλιοθήκην τὸ φιλολογικὸν τοῦτο χάος. — Ἐπεκράτει δὲ τοιαύτη ἡ περὶ τὰ βιβλία σπουδὴ ἔκτοτε, ὥστε εἰς ἓκ τῶν Πτολεμαίων ἀρνήθη νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ἀθηναίους μὲ σῖτον, ἂν δὲν παρέδιδον εἰς αὐτὸν τὰ πρωτότυπα χειρογράφα τῶν τριῶν ἐγδόξων ποιητῶν Αἰσχύλου, Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου καὶ ἀποστείλας ἔπειτα

τὰ εἰς αὐτοὺς ἀντίγραφα, συγχώρησεν ἃ κρατήσωσι τὰ δεκαπέντε τάλαντα, τὰ ὅποια εἶχε δομένα εἶδη ὡς ἐνέχυρον ἀσφαλείας.

Ἄλλὰ καὶ οἱ τύραννοι αὐτοὶ, ὅσκις ἔτι γον συνετοὶ καὶ γενναῖοι, ἐπροστάτευον τὴν φιλολογίαν· ἐπειδὴ ἐγνώριζον, ὅτι τοῖς σύμφερε νὰ ἀπαγορεύωσι τὰ πνεύματα τῶν πολιτῶν ἀπὸ τὰ σπουδαῖα πολιτικὰ ζητήματα εἰς ἀθώως ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας καὶ τὰ θέλητρα τῆς φροντισίας. Ὅθεν λέγεται, ὅτι ὁ Πεισίστρατος πρῶτος μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων συνέλαβε τὸν σκοπὸν, νὰ θησαυρίσῃ εἰς ἓνα τόπον τὰ διεσχωρητικὰ πρῶτα τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας ζητήσας παντοῦ μὲ σπουδὴν μεγάλην ὅλα τὰ περιφερόμενα μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ὀμήρου ποιήματα εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν.

Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι εἰς εἰς ἑκατονταετηρίδας, ὅτε κῆζαν ἀδιακόπως ἡ ἐξουσία των, ἐλάμβανον ἀπὸ τὰ ἔθνη, τὰ ὅποια ἐδοῦλῶσαν, καὶ τὰ βιβλία των ὡς ἐνδοξότερον παρὰ τὰ χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ σκευὴ τῆς νίκης λάφυρον. Ὁ Παῦλος Αἰμίλιος π. γ. νικήσας τὸν Περσέα ἔφερεν εἰς τὴν Ῥώμην μέγαν ἀριθμὸν βιβλίων, τὰ ὅποια σύναξεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διένειμεν εἰς τοὺς υἱοὺς του, ἢ πρόσφερεν εἰς τὸν λαόν. Ὁ Σύλλας μιμούμενος τὸ παράδειγμα του μετέφερεν εἰς τὴν Ῥώμην ὀλόκληρον βιβλιοθήκην, τὴν ὅποιαν εὐρῆκεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος μετὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀθηναίων, καὶ αὕτη πρώτη φαίνεται ὅτι ἦτο ἡ δημοσία βιβλιοθήκη τῆς Ῥώμης. Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Καρχηδόνος ἡ Γερουσία (σύγκλητος) ἀντίμειψε τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ῥηγοῦλου μὲ ὅσα βιβλία εὐρέθησαν ἐκεῖ. Τέλος ἡ ἐπιμιξία τῶν Ῥωμαίων μὲ τοὺς Ἕλληνας μετέδωκεν εἰς τούτους τὸν περὶ τοὺς λόγους ἐκείνων ζήλον, ὥστε πολλοὶ ἤδη ἐσεμνύνοντο ὡς ἔχοντες ἰδιαιτέρως βιβλιοθήκας. Ἀναφέρονται δὲ μάλιστα μὲ ἔπαινον διὰ τὴν φιλολογικὴν μεγαλοπρέπειαν ὁ Ἀνίστιος Πυλλίων, ὁ Κράσος, ὁ Κικέρου καὶ ὁ Κικέρων, ἀλλ' ἐξαιρέτως ὁ Λούκουλος, ὅστις ἐνδοξὸς κατὰ πάντα καὶ μεγαλόδωρος ἐδοξάσθη παρὰ πάντας τοὺς ἄλλους ὡς δεχόμενος ἐλευθέρως εἰς τὴν βιβλιοθήκην του τοὺς πεπειθευμένους, μεταξὺ τῶν ὁποίων συνήρχοντο ἐκεῖ καὶ πολλοὶ Ἕλληνες διὰ τὴν σιναναστροφὴν, εἰς τὴν ὅποιαν προσετίθετο καὶ αὐτὸς ὁ Λούκουλος κατὰ τὴν μακτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου. Τὴν βιβλιοθήκην δὲ ταύτην πλουτισμένην ὕστερον καὶ ἀπὸ ἄλλους πρότεινεν ὁ Ἰούλιος Καίσαρ νὰ ἀνοίξωσιν εἰς τὸ κοινόν, ἐκλέξας ὡς ἐπιστάτην τὸν πολυμαθὴ Οὐάργωνα· ἀλλ' ἡ συνωμοσία τοῦ Βρούτου ἐμπόδισε τὴν ἐκτέλεσιν τούτου τοῦ σκοποῦ. Εἰς τὸ μουσεῖον τοῦτο καὶ ὁ Κικέρων ἠκολούθει τὰς μελέτας του, ἐν ᾧ ὁ φίλος του Φαῦσος ἦτο ἔφορος· ὅθεν τὴν περιγράφει εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀττικὸν ἐπιστολάς του.

Ἦτο δὲ καὶ αὐτὸς ἀξιοθαύματος διὰ τὴν μεγάλην σπουδὴν, τὴν ὅποιαν εἶχε νὰ αὐξήσῃ τὴν ἰδίαν του βιβλιοθήκην καὶ νὰ συνάξῃ διάφορα ἀρχαϊκῆς καλλιτεχνίας ἀντικείμενα ἐν μέσῳ τῶν πολυαρίθμων πολιτικῶν φροντίδων του.

Οἱ δὲ αὐτοκράτορες ἐφιλοτιμοῦντο διὰ πολλῶν χρόνων νὰ δίδωσι καὶ τὰ ὀνόματά των αὐτὰ εἰς τὰς βιβλιοθήκας. Ὅθεν ὁ Αὐγουστος εἰς τὴν πολυτελεστάτην ἐκείνην οἰκοδομὴν καλλωπισμένην μὲ σοῦς καὶ ἀγάλματα, καὶ σιὰς πικτα πρὸς περιπατεῖν καὶ θερμὰ λουτρὰ ἐδείξε τὴν φιλολογικὴν του φιλοκαλίαν προσθεὶς μεγαλοπρεπῆ βιβλιοθήκην. — Μίαν δὲ ἐκ τούτων ὠνόμασεν Ὀκταβιανὴν παρὰ τὸ ὄνομα τῆς ἀδελφῆς του Ὀκταβίας, ἡ δὲ ἄλλη, ὡς καὶ τῶν Ἀπόλλωνος, ἦτο κοινὸν καταγῶγιον τῶν διασημοτάτων ἀνδρῶν τῆς Ῥώμης, ὅποιοι ὁ Ἡράκλειος, ὁ Ἰουβενθλῆς καὶ Πέρσιος. Οἱ διαδοχῆ τοῦ Αὐγουστοῦ ἠκολούθησαν καὶ αὐτοὶ τὸ παράδειγμα του, ὥστ. καὶ ὁ Τιβέριος αὐτὸς εἶχε βιβλιοθήκην συγκροτημένην ὕμως κυρίως ἀπὸ ἔγγραφοι πολιτικά· ταύτην δὲ αὐξήσεν ἔπειτα ὁ Τραϊανὸς μὲ τὴν τοῦ Οὐλπιανοῦ βιβλιοθήκην.

Αἱ βιβλιοθήκαι αὗται ἦσαν ἐστολισμέναι μὲ μάρμαρα συντεθειμένα ὄστω, ὥστε νὰ σχηματίζωσι διάφορα ἄνθη, μὲ κατέπτρας καὶ ἐλεφάντινον, αἱ δὲ θέσεις τῶν βιβλίων ἐγίνοντο συνήθως ἀπὸ ἔδρον καὶ κέδρον.

Εἰς δὲ τὴν Ἰταλίαν πρῶτον σύστησε βιβλιοθήκην ἰδιώτης ἄνθρωπος ὁ Νικόλαος Νικόλη, υἱὸς ἐμπόρου πολλὰ μετρίως καταστάσως, ἀλλ' ὀλιγαρκῆς καὶ λιτοδίαιτος, ὅστις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἀπεβίωθη εἰς τὴν σπουδὴν βοηθῶν καὶ τοὺς ἄλλους σπουδάζοντας. Ἀπονήσκειν δὲ ἀφῆκε τὴν βιβλιοθήκην του εἰς τὸ δημόσιον, καὶ ὁ Κοσμάς ἐκ τῶν Μεδίκων Δουκῆ τῆς Τοσκάνης κῆζῆσεν αὐτὴν, προσθεὶς μίαν ὀλόκληρον αἶθουσαν, ὅπου κατατάττοντο Ἑλληνικὰ, Ἑβραϊκὰ, Χαλδαϊκὰ καὶ Ἰνδικὰ χειρόγραφα.

Μετὰ ταῦτα ὁ Νικόλαος Ἐπάππας τῆς Ῥώμης κατέβηκε τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς Βατικανικῆς βιβλιοθήκης, καὶ καθὼς ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ὄξφορδ χρεωστεῖται εἰς τὸν K. Bodley, ὁ καρδινάλιος Βησσαρίων ἐπρόεικε τὴν Βενετιάν μὲ δημόσιον βιβλιοθήκην.

Ἡ οἰκογένεια τῶν Γερμανῶν Φουκέρων εἶχε κληρονομικὴν τρίπὸν τινα τὴν πρὸς τοὺς φιλολογικοὺς θησαυροὺς σπουδῆν. Ὅθεν ὁ Οὐίλριος, ὅστις κατ' ἡμέραν ἐτύχναξεν εἰς τὴν περιφημον βιβλιοθήκην των, ἐκράζει διὰ Ἑλληνικῶν σίχων τὴν εὐγνωμοσύνην του, καὶ περιγράφει τὴν βιβλιοθήκην ταύτην ὡς φιλολογικὸν οὐρανόν, λέγει, ἔχοναί τόσα βιβλία, ὅσοι φαίνονται

ἀστέρες· εἰς τὸ στερέωμα, ἢ ὡς φιλολογικὸν κῆπον, ὅπου διέτριβεν ὀλοκλή-
ρους ἡμέρας συλλέγων ἄνθη καὶ καρπούς, καὶ ἐνασχολούμενος μὲ εὐφρο-
σύνην ἐν ταυτῷ καὶ ὠφέλειαν.

Κατὰ τὸ 1364 ἡ βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων δὲν ὑπερέβαινε τοὺς 20 τό-
μους· ὀλίγω δ' ἔπειτα ὁ Κάρολος Ε' ἔφερεν αὐτὴν εἰς 900 διατάξας νὰ φω-
τίζηται μὲ τριάκοντα λαμπτήρας καὶ ἓνα φανὸν ἀργυροῦν κρεμάμενον ἀπὸ
τὸ κέντρον διὰ νὰ ἀναγινώσκωσιν ἀνέτως οἱ σπουδασταί. Κατὰ δὲ τὸ 1789
ὁ ὑπουργὸς Νέκερ ἐξετάσας εὗρηκεν, ὅτι ἡ βιβλιοθήκη αὕτη συνέκειτο ἀπὸ
225,000 τυπωμένα βιβλία, 70,000 χειρόγραφα, καὶ 15,000 ζωγραφίας.

Ὁ Κ. Ἕλλησι παρατηρεῖ, ὅτι ὡς τὰ 1410 ἡ Ἀγγλία ὀλίγας προόδους
εἶχε κάμει εἰς τὴν παιδείαν· ἡ δὲ Γερμανία ἦτον ἐτι μᾶλλον καθυστερη-
μένη. Εὐρίσκειτο ὅμως ἐκεῖ περισημὸς τις βιβλιοσυλλέκτης ὁ Τριθέμιος ἡ
Ἄβᾶς Σπάνειν, ὅστις σὺνάξεν ὡς 2000 χειρόγραφα, ὥστε πρίγγιτες καὶ ἄλ-
λοι ἐπίσημοι ἄνδρες ἐπορεύοντο νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν βιβλιοθήκην του.

Ὁ Βούρτων ἔλεγεν, ὅτι ἀπέλαυε πλειοτέραν χαρὰν συναναστρεφόμενος
μεταξὺ τῶν βιβλίων παρ' εἰς πᾶσαν ἄλλην διασκέδασιν· ἡ σπουδὴ αὐτῶν
ἐμοιάζει μὲ τὸ ποτήριον τῆς Κίρκης, ἐπειδὴ μαγεύει τὸν ἄνθρωπον, ὥστε δὲν
δύναται νὰ τὸ ἀφήσῃ· ὁ δὲ Ἐϋνσιος ἐκλελετο ὀλόκληρον ἔτος κατὰ συνέ-
χειαν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Λουγδούρου.

Τοῦτο ὑπάρχει εἰς βία ἀκράσια φιλολογίας ἀσυμβίβαστος μὲ τὰ ἄλλα
βιωτικὰ ἡμῶν καθήκοντα. Ὁ περιβόητος Γρύτιος κατηγορήθη ἀπὸ τοὺς συγ-
χρόνους του, διότι μὲ ὑπερβολικὸν ζῆλον ἀκολουθῶν τὰς μελέτας ἔβλαψε
τὰ κοινωνικὰ του συμφέροντα. Ὁ δὲ Κικέρων ἐκαυχᾶτο ὅτι ἡ περὶ τὴν
φιλοσοφίαν σπουδὴ δὲν ἐπηρεάσει τὰ πολιτικὰ του χρέη, ἐπειδὴ ἀφιέρωσέ
πάντοτε εἰς αὐτὴν τὸν προσδιωρισμένον ἀπὸ ἄλλους εἰς περίπατον, εἰς εὐ-
ωχίας καὶ εἰς ἡδονὰς ἄλλας καιρὸν. Ὅθεν βλέποντες τὰς πολυπληθεῖς αὐτοῦ
συγγραφὰς θαυμάζομεν ὅτι ὅλαι φέρουσι τὸ ὄνομα τῶν διαφόρων ἀγορκαπι-
ῶν, τὰ ὅποια εἶχεν, καὶ τοῦτο σημαίνει, ὅτι τὰς συνέταξεν ἐκεῖ ὅλας· φαίνε-
ται δὲ, ὅτι ἐξύπνει πολὺ πρῶτ' καὶ ἐγνώριζε τὴν τέχνην τοῦ νὰ οἰκονομῇ
τὸν καιρὸν καὶ νὰ πολλαπλασιάζῃ τὴν ἡμέραν. (3).

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΟΣ.

Ἐἰς τὸν ἀριθμὸν 6 τῆς Ἀνθολογίας Σελ. 1. Στιχ. 10 παρελήφθησαν κατὰ
λάθος τέσσαρα ὀνόματα δηλ. Δήμητρα, Παλλάς, Ἑστίας, Ἥρα.

ΕΚ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ.

